Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СОВЕТСКИЕ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 11 апрель, 1978 шу ● № 43 (5865) ● Мах 2 кеп.

22 апреля — Всемирный коммунистический субботник

ЦIАI САННА МАССАВА А...

Европейскийн коммунистическ субботникне де дезар хIаьзле ваьсталаьлад тхI колхозн коллективе. Цу лоарIаьмеш дийнахь ер дерзна балхашка хьожаш штаб хургьа, керте латтаьн колхозан председатель Зиборов Юрий а волаш.

ХIаьта «Шена шоатIаьнна» тайп-тайнарш балхаш де арахьарча 1150 саг. Цар хьажIаш, ваьнаш пIаьдурзда, хIай дуларзда, дIае езачА културашта лаьттА кийчьерзда. Цул советIа правлене, мехмастерске, автоагрегатн болхлоша коцийн хостам а беш, керда гаьмашн эпзаьмн дIалоIаргда, поменешта арахьара кIир а тохаргьа.

Дж. ИБРАГИМОВ,
Сунженски района «Путь к коммунизму» ихьана колхозе парткома секретарь.

ДИКА КЪАХЬЕГАРГДА

Ужк шера 22 апреле хулча Европейсийн коммунистическийн субботникне дика кийчо ьаьЙ Волжски автозаводе чIоагIа-ча Европейсийн спецавтоцентра коллективо. Из ди хьинарча къахьегамаш чакхдаккхара ухьаза вIашагIаьелаьй штаб. ХIаьнаьлеьа цо култура а деш коммунистически субботник долча дийнахь гаьнашн кIотаргашн ДIаЙоIлара, кIоагашн дойкаш да, дIайоIа ваьча гаьнашта заказ дийц.

22 апреле балха аравардза спецавтоцентра 250 болхло. Царех 200 совIа вар производстве къахьегаш хургьа, вожаш предприяте коа, гонахьарчаьнна моттигашка лостам беш, кIир тохаш, басарашн хьокхаш, предприяте тIабоагIа ешъ тоьбеш хургьа.

Европейсийн коммунистически субботник долча дийнахь 70 — 80 автомашина ремонт е ЛерхI предприяте болхлоша.

Б. КОСТОЕВ.

РОССИЙСКИ СОВЕТСКИ ФЕДЕРАТИВНИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА КОНСТИТУЦЕ (КЕРТТЕРЧА ЗАКОНА) ПРОЕКТАХИ ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪО ИЗ ЮВЦАРА ИТОГЕХИ

РСФСР КОНСТИТУЦЕ ПРОЕКТ КИЙЧЪЯРА ЙОЛЧА РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА КОМИССЕ ПРЕДСЕДАТЕЛА, КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО ЧЛЕНАЛЛА КАНДИДАТА ДЕПУТАТА М. С. СОЛОМЕНЦЕВА ДОКЛАД

Лаккехьарча Совет хьажийтара хьаьчаьнай Российски Советски Федерацийн Социалистически Республика Конституцийн проект. Республика лаккехьарча халкъо из юкнар терхал а деш, цунна даьх хувцамашн тIатоьламашн.

Российски Федераце керлачА Конституце проект чIоагIача кийдийнийо - теоретически бокьонийн ларда тIа латт. РСФСР Лаккехьарча Совето проект кийчьара пIаьнагIаьллача комисс шиг балха ларде лийлай ленински конституционни принципашн, партийни съездийн Центральни Комитета Пленумийн материашан, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккехьарча Совета Президиумуна Председателе Леонид Ильич Брежнева бал-хаьна чулоца теоретически вовдашн положенешн.

Проекта ларде ехкар дерриг-гата советски халкъе шиг бола лоIам гойташ а советски ваьхьа массеек иоахалй коллективна хьаьхьал чулоцаш а бола Союзан Конституце идеини принципашн.

СССР кердача Керттера Законо концепциранна хьисаде чулоцо 60 шера дегIаьхьара итта. Цунна цхьана ду тIа кхайкадаьх даьзо шаьдаьхьарлорадаьхьарчаьнна. Советски халкъо даьнна бовзо а йолаш ваьнад СССР Конституцех коммунизм хьаьрча манифест я из вьина.

Вай обществе вахара Керттера Закон хьаьдева беррийча ваха шерра, беркате даьхьа лоацаш хилар итторе чуХь ше мор кхм хилаьнна дола тIама да. Советски наха лаьрхIа Іомайир союзни Конституце проекта положенеш, хIаьта нарех хIаранех хоадам боллаш дола ший доаьхьа а ваьхьар.

Беррийча советски нахаца цхьана из дуцца хьинарде даьхьа лаьхьар Российски Федераце кхьаьхьегамонца а. Бокъонца ваьча, союзни Конституцийн комисс болх бечА хана, СССР Керттерча Закона проект ювашн жертаттаьнка а, халкъо кхоьлабаьлъ а ер тIаьхьа ювашн хьажийта енна Российски Федераце Конституце проекта еррига принципийнийн положенеш.

Деза новкъостийI Проект ювашн цхьана нийсенна Леонид Ильич Брежнев Российски Федераце дуккхача Малйоблаьнн районашка вахар саьнна дола вай партие а мехка а вахарг бокъе лоархIам болча событеца. Цу кIира гергарча хана чIоагIа детан гIоглаьнна а, терхамна а, «лаьттаьгIаьн кIир» советски лаьс сибирякашца, дальневосточникашца Советски Эскарен Темаш-Флотен Темашонца Леонид Ильич хиначА кхьмаьлех долча хоамашка.

Из цига массанаьха а чIоагIа-гIа разьа хинна тIаьнарш хьаьгIой Коммунистически партийн Центральни Комитетн, ювашн кьост Леонид Ильич Брежнев ше советски наха дер тIаьра кIоаргга сий деш, цар лоархIаш, ух тоьаьш хилар.

Цу вIашагIкхетаьнна тешаьнна хьагойт Коммунистически партийнен советски халкъан кьоьра йохарйоацна цхьоаргIо.

Новкъостийн Л. И. Брежневна партийнен - хозяйственни активаца, къахьегамхьоаьгIа хьинаьнна бесседаьх СибарегIеш а Дальни Востока а таханенаьн хьоанийнах, вай мехк экономийчеран дегIаьхьара, а советски наьхьа вахарх боарам - дIаьхо лаьхьбера перспективаьхьи дегIаьхьара дола доккха, лоархIам кьаьмнаьн хилар.

Муьхьа сона, новкъостийн, цуьнна Российски Федераце керриг-гачА халкъо из кьоьрА терхал а деш, цунна даьх хувцамашн тIатоьламашн.

Российски Федераце керлачА Конституце проект чIоагIача кийдийнийо - ларда тIа латт. РСФСР Лаккехьарча Совето проект кийчьара пIаьнагIаьллача комисс шиг балха ларде лийлай ленински конституционни принципашн, партийни съездийн Центральни Комитета Пленумийн материашан, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккехьарча Совета Президиумуна Председателе Леонид Ильич Брежнева бал-хаьна чулоца теоретически вовдашн положенешн.

Проекта ларде ехкар дерриг-гата советски халкъе шиг бола лоIам гойташ а советски наьхьа массеек иоахалй коллективна хьаьхьал чулоцаш а бола Союзан Конституце идеини принципашн.

СССР кердача Керттера Законо концепциранна хьисаде чулоцо 60 шера дегIаьхьара итта. Цунна цхьана ду тIа кхайкадаьх даьзо шаьдаьхьарлорадаьхьарчаьнна. Советски халкъо даьнна бовзо а йолаш ваьнад СССР Конституцех коммунизм хьаьрча манифест я из вьина.

Вай обществе вахара Керттера Закон хьаьдева беррийча ваха шерра, беркате даьхьа лоацаш хилар итторе чуХь ше мор кхм хилаьнна дола тIама да. Советски наха лаьрхIа Іомайир союзни Конституце проекта положенеш, хIаьта нарех хIаранех хоадам боллаш дола ший доаьхьа а ваьхьар.

Беррийча советски нахаца цхьана из дуцца хьинаьнна даьхьа лаьхьар Российски Федераце кхьаьхьегамонца а. Бокъонца ваьча, союзни Конституцийн комисс болх бечА хана, СССР Керттера Закон проект ювашн жертаттаьнка а, халкъо кхоьлабаьлъ а ер тIаьхьа ювашн хьажийта енна Российски Федераце Конституце проекта еррига принципийнийн положенеш.

Деза новкъостийI Проект ювашн цхьана нийсенна Леонид Ильич Брежнев Российски Федераце дуккхача Малйоблаьнн районашка вахар саьнна дола вай партие а мехка а вахарг бокъе лоархIам болча событеца. Цу кIира гергарча хана чIоагIа-гIа разьа хинна тIаьнарш хьаьгIой Коммунистически партийн Центральни Комитетн, ювашн кьост Леонид Ильич Брежнев ше советски наха дер тIаьра кIоаргга сий деш, цар лоархIаш, ух тоьаьш хилар.

Цу вIашагIкхетаьнна тешаьнна хьагойт Коммунистически партийнен советски халкъан кьоьра йохарйоацна цхьоаргIо.

Новкъостийн Л. И. Брежнева партийнен - хозяйственни активаца, къахьегамхьоаьгIа хьинаьнна бесседаьх СибарегIеш а Дальни Востока а таханенаьн хьоанийнах, вай мехк экономийчеран дегIаьхьара, а советски наьхьа вахарх боарам - дIаьхо лаьхьбера перспективаьхьи дегIаьхьара дола доккха, лоархIам кьаьмнаьн хилар.

Муьхьа сона, новкъостийн, цуьнна Российски Федераце керриг-гачА халкъо из кьоьрА терхал а деш, цунна даьх хувцамашн тIатоьламашн.

Российски Федераце керлачА Конституце проект чIоагIача кийдийнийо - ларда тIа латт. РСФСР Лаккехьарча Совето проект кийчьара пIаьнагIаьллача комисс шиг балха ларде лийлай ленински конституционни принципашн, партийни съездийн Центральни Комитета Пленумийн материашан, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккехьарча Совета Президиумуна Председателе Леонид Ильич Брежнева бал-хаьна чулоца теоретически вовдашн положенешн.

Проекта ларде ехкар дерриг-гата советски халкъе шиг бола лоIам гойташ а советски наьхьа массеек иоахалй коллективна хьаьхьал чулоцаш а бола Союзан Конституце идеини принципашн.

СССР кердача Керттера Законо концепциранна хьисаде чулоцо 60 шера дегIаьхьара итта. Цунна цхьана ду тIа кхайкадаьх даьзо шаьдаьхьарлорадаьхьарчаьнна. Советски халкъо даьнна бовзо а йолаш ваьнад СССР Конституцех коммунизм хьаьрча манифест я из вьина.

Вай обществе вахара Керттера Закон хьаьдева беррийча ваха шерра, беркате даьхьа лоацаш хилар итторе чуХь ше мор кхм хилаьнна дола тIама да. Советски наха лаьрхIа Іомайир союзни Конституце проекта положенеш, хIаьта нарех хIаранех хоадам боллаш дола ший доаьхьа а ваьхьар.

Беррийча советски нахаца цхьана из дуцца хьинаьнна даьхьа лаьхьар Российски Федераце кхьаьхьегамонца а. Бокъонца ваьча, союзни Конституцийн комисс болх бечА хана, СССР Керттера Закон проект ювашн жертаттаьнка а, халкъо кхоьлабаьлъ а ер тIаьхьа ювашн хьажийта енна Российски Федераце Конституце проекта еррига принципийнийн положенеш.

Деза новкъостийI Проект ювашн цхьана нийсенна Леонид Ильич Брежнев Российски Федераце дуккхача Малйоблаьнн районашка вахар саьнна дола вай партие а мехка а вахарг бокъе лоархIам болча событеца

РОССИЙСКИ СОВЕТСКИ ФЕДЕРАТИВНИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА КОНСТИТУЦЕ (КЕРТТЕРЧА ЗАКОНА) ПРОЕКТАХИ ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪО ИЗ ЮВЦАРА ИТОГЕХИ

РСФСР КОНСТИТУЦЕ ПРОЕКТ КИЙЧЬЯРА ЙОЛЧА РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА КОМИССЕ ПРЕДСЕДАТЕЛА, КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО ЧЛЕНАЛЛА КАНДИДАТА ДЕПУТАТА М. С. СОЛОМЕНЦЕВА ДОКЛАД

(Интедоалар. Доаллур I-ча оагІо тІа).

ТІа мел даьшараша ІалашъІ йола ергача социально-экономически, политически, нахьа шоай бокъонашн парІатонашн.

Дуккхача бокъонашн, парІатонашн, цар чулоцамо, советски конституцин тІа дІачІоагІьчьа цар тешшамеча гарантеш тешаеш хьаькох классин пийсо йоьшачен ишо бозабечен дуне тІа йоаца а хІиа а йиш ноаца а бокъонца йола сага ваша парІатонашц социализмо Іалаьнчьа.

Республикца хьаькарча Конституце тІа хьаькхьаьнчьа аьшна гражданий бокъонашн парІатонашн проекта тІа юха а ю, ергІа а кхуьл. ХьаькарІа хиитачу йиллаьгІа белгалдьйа коррупца политический нахьа цоийн бокъонашц а парІатонашц а, ПаччахьалкхенІ обществениний гІулакхашца доьна дечиг, ПаччахьалкхенІ ергІа кхерамашца моттигерн лоарХІам бола заьконаш решенеш тІаийеча гражданийца дакъа лаьцара бокъо тІаьхьаькорІа пумкхача тайпарча средствеш нийца эцІаца белгалдаьдо.

Социально-экономически бокъонийн чулоцамо, белгала вьйна, кхаьзера, салаІа, материальни Іалашбора бокъонашн дегІаьннача социализма торонашца шер а вьйІ, йІаьхьІ а вьйІ. СССР Конституцца хьежжа проекто дІакхІийкъо дуккха керда конституцийн бокъонашн: унаяшлено, чубаха фусамий лорарца, культурца каратІдьаьнарч пайда эцІаца гражданийн бокъонашн.

СССР Конституцен вай ювца проектан нормин дуне бокъонийн дуне хьаькъаьнчьа юкъерча пакташ лоьнешка хьежжа хиина ца Іеш, дуккхача дозаьйе дарца гІаьнна дІаьхьаькхьаьнчьа а йхьІ.

Сага лоарХІамегІа йола бокъо — къаьхьарча бокъо Советски Союзе болх бе могарг шеш доІаг сиг эьжбе болх хІаьрца Іалашъйь ах бІаь шу таррта ха я.

Экономически, социальни, культурни бокъонех йоьшачу дуне хьаькъаьнца юкъерча пакто белгалдаьд мах бовешан алхьа вай мехкн образовени луьгІа. Вай мехкн образовени массе тайпаш, ту дьаьхе лаьккера ер а йолаш, мах бовешан да. ХІаьнз луххаІча дакъе чакдаьдеХХад кагирхоийца массеменгка ювний, формаш дегІаькучьа-латт. —

Дунса хьаькъашца юкъера хьаькъаьнан ваШтІехьбаьнкъера дожжеш ТІа белгалдаьйца бокхийй хиларца мАІача нахьа пенсн телара ха 5 шу, ялаьнаха — 10 шун ха лохаІІа йолаш оттадьаь советски закона тІа.

Проекта тІа дикка чІоагІьйй йийй бокъонийн парІатонийн юридически гарантеш. ГІулаьхьаш тІарча наха даьр суде дІаьчтелара гражданий бокъо белгалтьйй, сийн эьхь лорарца, валарн унахьленон йоьрца, сага ПаччахьалкхенІ ергІа ранькьеп лорарца судагара гІо деха белкъо ло.

Керттера бокъонашн парІатонашц дІаьхьайаьнна, проекто цунца цхьана хьагоЬ? уж гражданашца шоай бокъонашн кхочаьшкъах кьоастаг йийй йоьалаш йолча. ХІаьнз ваьнаьнаьш а да. Декхарашц кхочаьшдер, законий, социалистически общественн правнай сий дер бокъонийн парІатонехьа пайда эцІаца сийна йола социалистически демократе хилаца эрг-йоьца элемент я.

Социалистически демократи дІаьхо дегІаьйолаьр аьхха дийза да социалистически законности правопорядкэн чІоагІьярца. Проекта тІа из положени оттаьр политическе система лоарХІамегІа йолча принципий боараме.

Законность Іалашъяра керттера факташ я вай общественни паччахьалкхенн строй, хьаькъа Іаьдда дегІаьна системе. Къаьстта бежтоХьам тІаьбуй советски паччахьалкхен, суд, прокуратура, чурча гІулакхий органаш, арбитраж сийна йола чча органаш, хІаьта ишта хьажа тІаьхьожжа.

Къаьстта белгалдаьккха деза сага сий дер, гражданий бокъонашн парІатонашн лорарр, — ергІача паччахьалкхен органий, общественни организацийн, гІулакхашн тІарча берриг-тарна наьха декхар долра.

Законность лорарІа ца йоьлийтІ а хьоачьашкъ, паччахьалкхен партийнийн лорарІа, — ишкхен нормеш тІа лаьтта правоорядок тІаьхьа хиларр, — политически экономически системий эффективность, гражданий правовой хьал метгахьа дарцдоаьдеш хиларе йола хиланза эрг йоьца гарантн я.

IV.

Новькъстий депутаташ! Дуккхача къаьмех йола нах бахача Российски Федерацена бокхха лоарХІам болаш да къаьмаьнпаччахьалкхен устройства йоьшачу Союзан Конституце тІара ду хьаькъаьнца положенеш. Шеран автономни республикийн автономни областийн паччахьалкхен бокъамех тІулакхаш, хьоачьашдера хьаькъаьнца бокъонаш.

Российски Федерацен къаьмаьнпаччахьалкхен устройства хьаькъаьнца йола кердача Конституце положенеш тІаьрзаьлаьр, вай социалистически Дийнан къамаштен народностийн юкъера тІулакхашца кІал латташ йола, дотагІаьлен вІаьнан вожарашца тІулакхаш лаьдаьрен принципаш лорарІа да довлаш чакхъхьара.

Социалистически интернационализм — советски нахьа дуьхьал-цІийй дІаьлета я, цунах хиннаб вай мохк коммунизмен хьаькъаьнца нахьа тІа лаьрарІа дІаьхьаькъаьнца ахар сийдеш бо-бокъонца йола материальни низ.

РСФСР Конституце проект вежаьрашца йола союзин республикашца а Российски Федерацин Украинен, Белоруссия, Казахстанн, Молдавин, Юкъерча Азе республикашн, Закавказьин, Прибалтикен — тІаьр барттийна дезаьл ба йІаьчуьн тІа латт.

Социалистически доанача дуне йоьхьачьа районашца къаьмаьнпаччахьалкхенІ тІаьрзаьлаьр тІа ярца конфликташ уттуьча хІаьа вай, советски нах, къаьстта курал, ца йича, дІаьнг, ваьй, сийна паччахьалкхенах. Ленина хьаькъаьнца, Коммунистически партийн политика хІара хьаькъа, хІара республика вІаьрна хьаьштаьн сийлаьъ - йоьккача Советски Союзе, ТІаьхьаьнца ЦІийнгІонцен низацен вІаьшн тардеш къаьмаьн доьн къоастаделарІа Іалашъаьъ.

Советски депутаташ! Вай обществе — машарчеран хІама хьаькхоллачен, демократен гуманизмен обществе. Советски Союз чІра дегІаьлара ; ду бейлаьйнна хьагоЬ дуне хьаькъаьнца юкъерча политика цун хьисап а.

Ший ярхьара политически гІулакхаш кхоллаьнна хІама Российски Федерацен хьаькле лелаьр СССР Конституце белгалдаьла арахьара политика декларацийн принципашца. Цунна хьаькъаьнца проекта тІа из положенен законодательни хьаькъаьнца чІоагІьчьа.

ЦІаІ йолча Советски паччахьалкхенах дІаьхьаста йийй йоьца дакъа хиларе тарра, Российски Федерацен шийтта доаГІар юкъеьхкуьх цун политика дуне хьаькъаьнца юкъерча аренеш чакхйоаьлаьр. Лаьхьаьрча Совета Президиумон республикин Министраташ Советан дакъалоаш СССР Союза арахьара политически функцеш кхочаьшдеча. Цунна цхьана нах хьоачьашкъ ца йолаьр Российски Федерацен ІаьрІа дуне хьаькъаьнца юкъерча ГІулакхашца юкъе дакъа лоаш, къаьмаьн административни единицаш — къаьмаьн паччахьалкхенІ составера республикаьй, штатийй, лаьттай кулгалдечча органаша контактаьн лелаьр. РСФСР 30 соВІагІа меттала дола литература, шоашта ишке шоай дуьхьала диллача массеех эзар сар совгІа воацеча народностий меттала дарІа йолаьр.

Цьаькхха а юкъера аьккха йоаьлаьр ергІачча автономни республикийн автономни областаьнца, автономни округаьнца, арбитраж сийна йола чча органаша, хІаьта ишта хьажа тІаьхьожжа.

Къаьстта белгалдаьккха деза сага сий дер, гражданий бокъонашн парІатонашн лорарр, — ергІача паччахьалкхен органий, общественни организацийн, гІулакхашн тІарча берриг-тарна наьха декхар долра.

Законность лорарІа ца йоьлийтІ а хьоачьашкъ, паччахьалкхенІ ергІа кхерамашца моттигерн лоарХІам бола заьконаш решенеш тІаийеча гражданийца дакъа лаьцара бокъо тІаьхьаькорІа пумкхача тайпарча средствеш нийца эцІаца белгалдаьдо.

Социально-экономически бокъонийн чулоцамо, белгала вьйна, кхаьзера, салаІа, материальни Іалашбора бокъонашн дегІаьннача социализма торонашца шер а вьйІ, йІаьхьІ а вьйІ. СССР Конституцца хьежжа проекто дІакхІийкъо дуккха керда конституцийн бокъонашн: унаяшлено, чубаха фусамий лорарца, культурца каратІдьаьнарч пайда эцІаца гражданийн бокъонашн.

СССР Конституцен вай ювца проектан нормин дуне бокъонийн дуне хьаькъаьнца юкъерча пакташ лоьнешка хьежжа хиина ца Іеш, дуккхача дозаьйе дарца гІаьнна дІаьхьаькхьаьнчьа а йхьІ.

Сага лоарХІамегІа йола бокъо — къаьхьарча бокъо Советски Союзе болх бе могарг шеш доІаг сиг эьжбе болх хІаьрца Іалашъйь ах бІаь шу таррта ха я.

Экономически, социальни, культурни бокъонех йоьшачу дуне хьаькъаьнца юкъерча пакто белгалдаьд мах бовешан алхьа вай мехкн образовени луьгІа. Вай мехкн образовени массе тайпаш, ту дьаьхе лаьккера ер а йолаш, мах бовешан да. ХІаьнз луххаІча дакъе чакдаьдеХХад кагирхоийца массеменгка ювний, формаш дегІаькучьа-латт. —

Дунса хьаькъашца юкъера хьаькъаьнан ваШтІехьбаьнкъера дожжеш ТІа белгалдаьйца бокхийй хиларца мАІача нахьа пенсн телара ха 5 шу, ялаьнаха — 10 шун ха лохаІІа йолаш оттадьаь советски закона тІа.

Проекта тІа дикка чІоагІьйй йийй бокъонийн парІатонийн юридически гарантеш. ГІулаьхьаш тІарча наха даьр суде дІаьчтелара гражданий бокъо белгалтьйй, сийн эьхь лорарца, валарн унахьленон йоьрца, сага ПаччахьалкхенІ ергІа ранькьеп лорарца судагара гІо деха белкъо ло.

Керттера бокъонашн парІатонашц дІаьхьайаьнна, проекто цунца цхьана хьагоЬ? уж гражданашца шоай бокъонашн кхочаьшкъах кьоастаг йийй йоьалаш йолча. ХІаьнз ваьнаьнаьш а да. Декхарашц кхочаьшдер, законий, социалистически общественн правнай сий дер бокъонийн парІатонехьа пайда эцІаца сийна йола социалистически демократе хилаца эрг-йоьца элемент я.

Социалистически демократи дІаьхо дегІаьйолаьр аьхха дийза да социалистически законности правопорядкэн чІоагІьярца. Проекта тІа из положенен оттаьр политическе система лоарХІамегІа йолча принципий боараме.

Российски Федерацен эрсий халкъашца вІашагІьйлаьттачу дуккхача къаьмийн народностийн йІаьнн тешш хиларе, вІаьшн ГІулакхашн лелаьдаьр гІо дарн ленинский къаьмаьн политика тоталийн къаьстта дола тешаьн да. Цунах хьаьннарг да Советски Россе дерриг къаьмаьн массе оагІорахьара экономически культурийн дегІаьхьакар. Цунна къаьстта тешаьл ду автономни республикийн халкъ боахам сихха дегІаьахьаро. Иштта, советски Іаьдала шерашка Бурятски, Марийски, Татарски, Башкирийн кхоллаьнна автономни республикашца промышленени производство эзарехь кхы а дукхагІен тІаьхьийтаьл.

Хьалха экономически дахьке республике эгІара тІехьаьйсача районех яр автономни округаш. Цита баьхьарш бергиг а йІаьна баьс аьлна ваьнташка бага наьх бар. ХІаьнз цхьайолча округашца дукхагІйола наьх ворогашка бах. ГІехха хьаьлаттий Дулинка, Хаьты - Мансийск, Ямальн, Салехард, Сургут санна йола городаш.

Советски Іаьдала шерашка 36 народность нохьаьнна шоай какъат-йозьуо ХьаьлІар. ХІаьнз республике арадоьх 50 совгІа меттала дола литература, чество лелаьр, юкъарчал доаНцаи премييрнийтешен дешара комбинаташца гІоллен къонча болхлоотта керда профессеен Іомаьр, хьалхалаттачен а коммунистически къаьмаьгаьмен шоолАй болх вІаьшІехьбаьккхар санна дола гІулаьхьаш дика оттадь йола болаьнаьш. Цу ГІулаьхьаш дика оттадь йола болаьнаьш. Цунах СССР 50 ву дизара пІеранІга Гроженски хІмзавода, шийнен производственни объединенен «Электроприборн» заводе партийни организацийн боаданна кулгалдаьйй. ХІара шера гІо йола 16 профтехучилище кийн а дола предприятеш боьл. Бе дІаьхьожабу кхо эзар совгІа кагирхой.

Цунца цхьана, ца йьчча даьр — профессийнийн-техничесКи дешара Совет хьаькнйта болхлой кадраш кийчьлера шоаца боаннер вІаьштІехьдолаш ца хьаьр. Гетара ярА лаТ йІаьчет кІаьмен промышленоста, нахь бытовой ГІулаьх дечча а торговлен общественни кхачаш организацийта а кадраш кийчьлера лоьр. Министерстаьн, ведомстаьн, профессионально-техническеи дешара управленин предприятийн кулгалдахой: кога ГІирс бечча фабрика (нов. Сандов), ресторанийн кафейн трестса (нов. Арсамбев), столовей трестса (нов. Агафонов) ПІаГІегІетта из ГІулаьх чакдаьккха лелаьхарийла бе.

Теркал да дича далаш дукхаха партийнийн, комсомольски организацийн, боаданна кулгалхошца училищашца дола хаьнцьхьен кхочаьмаьбоаллин кийй пах из хьежабелга, ушаьн ваьнаьнаьш дешара-производственни мастеркеш оборудованца ІаІашъеЛген, деньрзой кулгийн-бытовой хьалаш ГІулаьхьаш ГІулаьхьаш ГІулаьхь

Кхоана — космонавтика Ди

ХІара шера вай мехка дозду Советски Союза гражданина Ю. А. Гагаринна эгІара хьалха советски космически кемпа космически аренашка пІкъ бьдя. Советски Іилма, техника, промышленность тоаеина, иза болаш хилара тешал деш дІаІаьчІ ца хилар цу ваьхьах. Коммунистически парте, Советски правительства бокхка лоарХІам бен леладу космически толкамий советски программа хоалашъера пІудаях. Хан-ханнахьа спутникаш, кемаш, станцеш урагІа уэййташ хиларо тешал цу советски космически техника хадденза дегІайоаГІаш, тоалуш хилара.

СУРТАШ ТІА: СССР летчик-космонавт Ю. Гагарин, академик С. Королеви (1961 шера, май беттз); «Сийле хийла советски Іилманаь, яха хьаькоВика А. Соколова плакат, «Плакат» яха издательство.

ТАСС фотохроника.

Совгіаташ даькъала хилда шун!

1978 шера 23 мартерча СССР Лаькхьаьрча Совета Президиума Указагіа 1977 шера планин тІаийца социалистически деХкарашн кхоачашдеча толамаш дахарах Къаьхьегама Сийлен III степень орденн СССР медалашн енна СССР междьаьтІа чаккдоахачен ниехьдьаьтІа хьаьмической промышленности Министерства объединений, предприятей, организацией болХлойн мастерийн йоккхача группана, цу дакъье Нохч-ГІалгІай АССР гІоллаг:

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Братерский Юрий Александрович — «Нефтехимзапчасть» яхача завода токара.

Бугаев Федор Леонтович — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене компрессорий машинистса.

Горохов Марен Иванович — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

Кованенко Виктор Иванович — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене вокХагІвочна мастера.

Комаров Михаил Федорович — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

Константинов Александр Афанасьевич — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

Негодиов Евгений Леонидович — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

Олейник Мария Михайловна — «ГрозненефтехимзаводІ» яхача треста № 3 йолча специализированн ремонтно-ГІишлон управлене штукатура.

Перепелкина Анна Михайловна — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

Сергеев Виктор Владимирович — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

Смирнов Геннадий Иванович — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене аппаратчика.

Трушина Валентина Степановна — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

Ушаев Султан Джабраилович — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене слесаря.

Чикуев Султана — «ГрозненефтехимремстройІ» яхача треста № 4 йолча специализированн ремонтно-ГІишлон управлене бетонщица.

Шагров Николай Андреевич — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Валуйская Инна Семеновна — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

Герасина Клавдия Васильевна — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене компрессорий машинистса.

Имекова Инна Мечиславовна «ГрозненефтехимремстройІ» яхача треста механизаце управлене слесаря.

«ЗА ТРУДОВУЮ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Джабаева Паша Арбиевна — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене слесаря.

Зыза Татьяна Алексеевна — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

Калыров Абдул-Мажид Хусаинович — «ГрозненефтеорсинтезІ» яхача производственин объединене оператора.

1978 шера 28 мартерча СССР Лаькхьаьрча Совета Президиума Указагіа 1977 шера планин тІаийца социалистически деХкарашн кхоачашдеча толамаш дахарах Къаьхьегама Сийлен III степень орденн СССР медалашн енна СССР ойгачен кечаьнан промышленности Министерства объединений, предприятей, организацией болХлойн мастерийн йоккхача ворх совхозашца. Масала, уьйх шера шпалерш оттаьн хьаьлхьха еаш я Г. Ахриева ЦІерагІча совхозе 80 гектара тІара комсаш, Тахханалца цу ГІулакха цхьа бІоагІа ГІоГІа-баш. Ишта «Ингушский», «Советский» совхозашца а ТІехьадоалаш латт ийлха йолча комсаш тІайоГІаГІа, комсаш яІара балхаш.

Керттера бахьан, лаКхе дийца тайпара, болХлой та тоъар да. Белгалдаккха деза райберна юрташца цхьаьнакхетарна бахьа бонашш дуккха нах хилар. Юрташкарча Советий а совхозий а кулгалонна бергга баха нах оарцІбаха бергга ца комсий бешамашкара балхаш ханнаьха чаккдаоаг. Городерча предприятеша новкъостал де йиш я совхозашта. ЦІахьабаьхьа таханалца шпалераш ДІоотаьнаьш 25 гектара тІа мара. ТІехьадалар кхерам болаш да балхаш.

Ханнаьха кхоачаш на деш дисар тІехьаГІа меттаоттаде халаГІа хургда.

Рейдонн бригада: Л. ЯРАХМЕДОВА, юртбархама управлене йоккхагІйола агроном, Д. МИРОНОВ, МагІалбикерча халкъа тІахьожама городской комитета председатель, А. ХАРСИЕВ, «Сердало» газета соб. корр.

ЧЕХЬАДОАЛАШ ЛАТТ

КОМСИЙ КХАШКАРА БАЛХАШ

МагІалбикерча совхозашка минута пайда ян бІаьстенах, минута вІашТІехьадахьа комсий кхашкара балхаш ца хилар укх деношка «Сердало» газета рейдонн бригада.

ЭгІара хьалха тхо кхььар «Луч» совхозе кхаьнна. 611 гектара тІа я цу боахама комсаш. Уьйх ерригаш тІера лаьттА тІадаьдыкха хьагучаьхьай, 450 гектара тІара комсаш гІа бьаьнаб 5 уьхьаа тІаьнаьлоьла. Комсий кІотаргаш на латаш йисача мотт ингашка керда комсаш даьйоГІаш бе цхьоалагІча отделенера боллхой.

400 гектар дІаІоаГІа цхьа шу даьнна йолча комсаша. Ханнаьха комсаш ца латаш йисача кердарваш тІайоГІаш я тракториста М. Кузьминова цхьа агрегат. Цунца яьх саг ва механическ кІоагаш доахаш, хьоХ комсий сьаГаш ГочуоГІаш кхы кхоЬ лаьтта тІахьекха уьр дІакъоалаш да. Дика дІабода болХ.

Цхьабакъда сеца латт ТІехьадала йиш йоацаш бола цхьаькха болх — комсаш йоІийга. 130 гектара тІа мара баьбан из болх. 270 гектара тІара комсаш хІаинчуг ТІехьаГІа яІа еаш я. Чонак ятІаленха йистедаькхьа деза из ГІулакх.

— Болхлой тоъаг тхона, — йоах отделене управляющо А. И. Алиева. — Тахан хьабакъка болхлой комсаш дІайоГІа ДІаоттабаьб. Комсаш яІа саг ваш...

Ала деза, латтГІа болх бара эшь хьалаш отделене вІашТІехьдьхьаГІа. Болхлошта бийсаш яха, салаІа мотттиг кийчьбІ, дика столовн, йІайхача хана лурча душ, хоза кийчъаь пІе уголок я. Коа хьалтеха совхоза, отделенех, бригадей социалистически декхарашца да. Кердаяьхьхай гойтара агиташ.

ДІаеГІа кхоалаГІа шу долаш 300 соГІа гектара тІа комсаш я шоллаГІча отделене. Ахаш гаргта комсий кІотаргаш ца латаш йяса ийлха я, хІаьта я тІаьнаьла кердаяьрш тІайоГІаГІа цхьаькха хІама даьдаш. ТІадоаГІача шера комсаш чуэца еаш да уж хаш планера ладдаьна, комсий кІотаргаш ийлха хилярга хьежжа кІезигаГІа хургба цар хьувьжам.

Комсаш дІаеГІа шпалераш оттаг еаш я отделенера ергга пІаьнтаьеш. Шн агрегат яр ЦІта тхо кхььчаьчаьнаьш болх беш. Кхаь дийнаьха цар бІоагІийй ІІадеГІад 12 гектара тІа. СоаЖка оттаьр я ЛьрХІама 100 гектар мара ян оттаьнь шпалераш, 200 гектара тІа хІаинчуг ТІехьаГІа оттае еаш я уж. ТІаьХа май бутт хьаТІакхачалехьь чаккбаккха бешаш я ба из болх.

Доаг ГІача тайпара дика чаккдьаккхадаш шоллаГІча оттаьнь лаьтта кІадкара комсаш хьагучайоахилга я. Духха мотттиг я лаьтта бокъонца комсий кІотаргаш хьагучаьнаьхьа.

«Кавказ» совхозе керда комсаш дІайоГІаш боаХк. Укх бІаьстн 150 гектара тІа дІаьхьагучаьнаьхьа латт 50 гектара тІара комсаш. Уьр хьагучаьнаьхьа кхашка а цхьаьщайолча мотттиг ашка комсий мугІарашца лаьтта чІоГІаьнна тІайоГІаГІа. Ишта ГІулакхдеда ГІаьнаьш. Ишта ГІулакхдеда латт комсаш шпалераш хьалъехьилга.

Совхоза комсаш лелаеча отделене йиъ бригада я. ХІара бригаде 25—30 саг ва балха хила веаш. Цхьабакъда хІаинчуг бІаьстен балхаш сихдениеча хана бригадера 8—10 саг ва ван балха арвоалаш. Цу ДІаеГІа латкъаш ва отделене агроном Хаматханов Махьмад.

— ХьалхаГІа ДІаеГІача комсех а хІаинчуг ТІехьаГІа яІа еаш 165 гектар я, — йоах цо, — болхлой ца хилар бахьан долаш тІехьаболаш латт болх.

Комсий кхашкара бІаьстан балхаш чаккдоахача дукха хьоачашбоанарш да районерча воях совхозашца. Масала, уьйх шера шпалерш оттаьн хьалъехьа еаш я Г. Ахриева ЦІерагІча совхозе 80 гектара тІара комсаш, Тахханалца цу ГІулакха цхьа бІоагІа ГІоГІа-баш. Ишта «Ингушский», «Советский» совхозашца а ТІехьадоалаш латт ийлха йолча комсаш тІайоГІаГІа, комсаш яІара балхаш.

Керттера бахьан, лаКхе дийца тайпара, болХлой та тоъар да. Белгалдаккха деза райберна юрташца цхьаьнакхетарна бахьа бонашш дуккха нах хилар. Юрташкарча Советий а совхозий а кулгалонна бергга баха нах оарцІбаха бергга ца комсий бешамашкара балхаш ханнаьха чаккдаоаг. Городерча предприятеша новкъостал де йиш я совхозашта. Цхьабакъда таханалца шпалераш ДІоотаьнаьш 25 гектара тІа мара. ТІехьадалар кхерам болаш да балхаш.

Ханнаьха кхоачаш на деш дисар тІехьаГІа меттаоттаде халаГІа хургда.

Рейдонн бригада: Л. ЯРАХМЕДОВА, юртбархама управлене йоккхагІйола агроном, Д. МИРОНОВ, МагІалбикерча халкъа тІахьожама городской комитета председатель, А. ХАРСИЕВ, «Сердало» газета соб. корр.

ГІишлонхой балха итогаш

РеспубликА Статистически управлене итогаш ян 1978 шера хьалхарча квартале подрядни ГІишлошъеча организацеша бьаьчА балха.

Ерриг республикА хьаийлаеча подрядни организацеша хьалхарча квартале шоай нисаца дах ГІишлон балхаш 42,2 миллион сома мехка да, квартала план 104 процент кхоачашъьЙ.

Подрядни балхаш дара квартальни план дикка ТІехьхоачашъьЙ ГІишлошъеча управлене, «ГрозньфтехимремстройІ», «ЧечингосельстройІ», «ЧечингушремстройІ», «ЧечинГазстройІ трестий, «ЧечингушводстройІ ГІишлошъеча управлене, «ЧечдалашГ ингаатодор» управлене коллективаша.

ХІаьта дохкха паччахьалхен декхар ТІадисал «Сеакавнефтегазстрой» объединене ГІишлошъеча управлене коллективашта. Хьалхарча квартала план 77 процент мара кхоачашъьЙ, соаЖка хьалхарча квартале даьрел 26 процент кІезигаГІа да уьх шера цу кокъа дДа балхаш.

ПРОФСОЮЗНИ ВАХАР

ХІАРАНЕ ГІУЛАКХАШ БІАРГА КІАЛ ДА

КПСС XXV съезда решенеца ювзаенна я вай парте халкъа хьал-торр лаКхьара еш ба йовзоо. Уьр декхарашкхоачашдеча дохкха даКъа кхоачбахача яха ГІулакхашца деча индустреГІ.

Декхараш кхоачашбе быта служба оарцаГІенккхар дуьхьа КПСС ЦК-ас 1977 шера 3 феврале соцан бьаьб заказашца дика ГІа кхоачашдаран ГІулакх дара культура лаКхьара бахача яха бытовой ГІулакхашца деча РСФСР Министерства балха хьажъеГІ.

Парте ІІадийзаршка хьежжа тха комбинатера боллюша шерра болх дІаболабьаб эффективность лаКхьара, деча ГІулакхий дикхаи культурех ягІа тоъара темпаш ситъяра. Цу ГІулакха соаЖка шерра йоаржайир аттлаГІча пятилетка 2-ча шера планн хиная хьалха ЖоаЖкашкарийн СийлаХь - бокхъаьхьа Октября 60 шу дизара даХя ма-доагГІара наКъадаГІан дуХьа лелаю соцалистически деХкарашца.

Масала, 1977 шера товарин продукци мАьлаьа яккхара план 10 октябрь хьаГІаотташ кхоачашйир, шу чаккдоалаш планал совГІа мАьлаьа яьккар 145 эзар сома мАьлаьа продукци, хІаьта бахача наха бытовой ГІулакхаш дара план 20 февраль хьаГІаотташ кхоачашйир, планал совГІа 22 эзар сома мАьлаьа ГІулакхаш дир.

Бахача наха деча 22 тайпара ГІулакхаш плани социалистически декхарашн кхоачашдеча 1978 ІІ тайпана.

Тха комбинатера бІаьш боллюшен цехий бІаьччаьна коллективашен тІехдика хьоКхамаш а долаш чаккдьаькхар из шу. Царех я Карабулин поселкера, тІехьхьарча шин кварТала итогеГІа хьалхара мотттиг яьккА № 3 йолА ателье — заведующий нов. З. Ф. Чечоева. Тха коллективера хьалхалатта бернига кхаьГІамкой бунца эттача — уж сов дуХка ба, хІаьта а парех цхьабаран бувшенза бІрГбаш.

Гапархоева АртаГІа Хаминат—закройщица. ТІехьаньаьла дуьхьалу баракъашн тега мастер йолаш 1967 шера балха ера чІо долча, цу тІехьаГІа. яьк ГІулакхаш кхоачаьнаьш дешш а ешнаьй, цхьабакъда ВунигІа доЙ а, цо деш мел долаш хІама тІехдика, кун хоза долаш хул. ЛерттІа кхаьГІарах, ший болх дуХка безаш хІаьрах комбината кулгалонца закройщикий курсашца гоЙод Дона ГІарча Ростове деца яхийтар из, хІаьта хІаиз, уж курсаш ВнстеньЖауа ТІехьаГІа, закройщицаьнца болх бешя. Ший социалистически деХкарашг даиш 110—115 процент а тІедика а кхоачашдер цо. Тайта из хІамаш гойташ райбе хиннача конкурсе хьалхара мотттиг а яьккА, 1977 шера сезоне дикаГІа болх закройщица яха цІи елар цунна.

1969 шера цо ІІІкъаьна специальность а йоацаш массовн пошина цеке балха ера Саутнера Сайта Рукъет, цхьабакъда берригаш а кхо бутт мара эшаьзар цун болх геттара дика а беш, нормаш кхоачашн тІехкоачашн яра. Ваццалца бІарахьежа дог доагІар Саутнера Рукъета цо болх беча хана, совдар ца деш, доагІ доагІача тайпара, саббарГІа детта кулгаш. Цхьа хе ньнаьча ГІолла № 1 йолча ательа партийой ученицалла бІаьа ДІабьхьажийр из. Шо хержа профессии дукхаезаро, болх тешнаьме дика кхоачашбеш хиларо новкъостал дьаЙ цунна швейника чоаЖане профессии лоацаЙ ца хилар. Цо кхоачашдеча чаккдоахачу дохкха новкъостал ду инженера - технолога нов. Чечоева Ахьмада Рукъета.

Партийни организаца культурГІа профсоюзни организаце цехий ергГІача коллективашца шерра дийнад советски халкъьга яздаь КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо. Из кхоьбал а дьа, тха коллективо дохкхаГІдоГІа социалистически декхарашн ТІейца 10-ча пятилетка 3-ча шера плен хиная хьалха кхоачаьнаьра.

Товарин продукцена реализацин яра 3 шера план СССР керда Конституци тІаийца шу дуЖаш — уьх шера 7 октябрь хьаГІаотташ бытовой ГІулакхаш дара шера план 25 декабрь хьаГІаотташ кхоачашъе лаьрХІад.

Тхо дог тийца да царех коллективе лоарХІаергкиларах, хІаьта аьлча шина бетта бытовой ГІулакхаш дара план 104,4 процент кхоачашъьЙ. Товарин продукцена реализацин яра план 108 процент кхоачашъьЙ.

В. ГУБИНА,
Сунженски райбытКомбината мотттиг комитета председатель.

ШВЕЦIАРИ. ЦЕРН-е (Iядерни тоькамма Европейски организацие) хьалъеча ноаьлх нечка установкаьа лаьрхIа Дуйна хьаьв оборудованн хьаьш Женевски аэропорте хьаьчаь «ИЛ-76» яха советски мухь кхуьхь реактивни самолет. Дiаьо ходача хана цу дунен халкъаьца юкъерча Iилман экспериментехь даьхьа лоаьIиш хурбе дуккхача мехкий физикаьц.

Кейстон — ТАСС сурт.

Кердача тайпара «шийла тIом» эшац Европана

ХХОХКАМ КIАЬДБАРА ГIУЛАКХ— БЕЛГРАДЕ ВIАШАГIКХИЙТТАЧУЛ ТIЕХЬАГIА

Белграде хинача вIашагIкхетарг ший кертера дехкар хьоачаьлдаь: 35 паччахьаьхен хьаьчча мехкашцарга гIулакхийн министрий виналлий боарме Европе ахчохьан хIаьдбара процесс. дегIайоаьлаьра Хельсинке барт вIашIехьбаьлхьан хIамаш чакхдаьлра хьаьхьехьа хетачоа массе оагIорахьара дагадоьлаьра. Барт вIаштIехьбаьнна уж хIамаш хьуьхьаьца деза шоаш ма-дарра бIаьрга тIаийдача паччахьаьхенашта бIаргагучул вIаьш дагадаьдаьр дуьнчаьн черрача ваььхо эгIара хьаьла мехкашта хьуьнера ЮкъмоттIог товаьрга, хьаьрамзке чоагIыьрген Европе цхьана лелаьду гIулакхаьн ледаьдаьлаьрга вина вина ваьлаьр гIулакхаьн мастерскеийна. Цар цхьаьккийаьду, Хельсинке барт вIашIехьбаьннача хIамаьн Малхбузьено ыьнкха алхха цхьа гIоьлле «сага бокъонан» яхача американски реестраца Европа Малхбоаьленна. чет хьоаьдаьра бахьан дакхаьрах даьхьта хьаьр. Цунна диллача, кхи тIе-ра уйла йолаш мел барам, цхьатахьа саьмах Европе Малхбоаьлене. оагIаьтIаьра баргаш белаш баьле е малхбузьеьхьара служба сар хьавуьларгIоьчна кьаьстта ший тайпарна матеериалах хьабабаьле. США оагIонгахьарна эксклюзивни патронажа мукъаьгIа дIаьчбара а шоай мехкий правоопрядкан обществейн морален нормай оферзна юкъера шоаш дIаьбаьнргашн лаРхIа а беза.

Гучоа, Вашингтоне йийшаьш оаьжа октябре тIаьнна СССР керда Конституци. «Хетарш хьоаьларшца» а из хьоаьдаьлаш. Из аьттув болаш дац капитализа керттера доаьхьоьна сага бокъонан цхьатарга телдеча да вольгурвоаьшан доаьча сурта тIаьра уйла дIатувлаье Iертарашка диллаьа. Европа мехкий общестаьнгоьрг дер геттара пийса хурргда, нагаьла сашна Малхбоаьлене сага бокъонан чахьпоазаьча ший тайпарна «коллективни инспектора» даьжа шоашца а йийца дIаьотта Iертача НАТО мехкаца шоаш шоашта ешнача бокъонех цун цкеп хуьле, цхьаьбаьла ну цхьан ханна Европа Малхбузенцарга гIулакхаьга диллаьа «коллективни инспектора» йийцаьна хьуьнарах (эьана пийсаГа хургдер — хьуьнарах) дуккха за йоаьшиш. «Вашингтон пост» яхача газета тIа баьча хоамо а.

Цунах доаьл. Белграде вIашагIкхетарах американкийаьгIа лелгаьн де гIийрачун керттера маьн а. Европе ахчохьан хьаьдбара процесс. дегIайоаьлаьра Хельсинке барт вIашIехьбаьлхьан хIамаш чакхдаьлра хьаьхьехьа хетачоа массе оагIорахьара дагадоьлаьра. Барт вIаштIехьбаьнна уж хIамаш хьуьхьаьца деза шоаш ма-дарра бIаьрга тIаийдача паччахьаьхенашта бIаргагучул вIаьш дагадаьдаьр дуьнчаьн черрача ваььхо эгIара хьаьла мехкашта юкъмоттIог товаьрга, хьаьрамзке чоагIыьрген Европе цхьаьна лелаьду гIулакхаьн ледаьдаьлаьрга вина вина ваьлаьр гIулакхаьн мастерскеийна. Цар цхьаьккийаьду, Хельсинке барт вIашIехьбаьннача хIамаьн Малхбузьено ыьнкха алхха цхьа гIоьлле «сага бокъонан» яхача американски реестраца Европа Малхбоаьленна. чет хьоаьдаьра бахьан дакхаьрах даьхьта хьаьр. Цунна диллача, кхи тIе-ра уйла йолаш мел барам, цхьатахьа саьмах Европе Малхбоаьлене. оагIаьтIаьра баргаш белаш баьле е малхбузьеьхьара служба сар хьавуьларгIоьчна кьаьстта ший тайпарна матеериалах хьабабаьле. США оагIонгахьарна эксклюзивни патронажа мукъаьгIа дIаьчбара а шоай мехкий правоопрядкан обществейн морален нормай оферзна юкъера шоаш дIаьбаьнргашн лаРхIа а беза.

Гучоа, Вашингтоне йийшаьш оаьжа октябре тIаьнна СССР керда Конституци. «Хетарш хьоаьларшца» а из хьоаьдаьлаш. Из аьттув болаш дац капитализа керттера доаьхьоьна сага бокъонан цхьатарга телдеча да вольгурвоаьшан доаьча сурта тIаьра уйла дIатувлаье Iертарашка диллаьа. Европа мехкий общестаьнгоьрг дер геттара пийса хурргда, нагаьла сашна Малхбоаьлене сага бокъонан чахьпоазаьча ший тайпарна «коллективни инспектора» даьжа шоашца а йийца дIаьотта Iертача НАТО мехкаца шоаш шоашта ешнача бокъонех цун цкеп хуьле, цхьаьбаьла ну цхьан ханна Европа Малхбоаьлене. Цига даьжа лоаьIиш хурбе дуккха мехкий физикаьц.

ФУТБОЛ

«ТЕРЕК»— «УРАЛМАШ»

Самарийийаьча мехка даьхьхаьча городашца лаьхьерча лига команддаьта тIехьа СССР футболах йолча арГIаьнара чемпионат хьаьлаьш хилар «Ал» классе хьаьлаьрча жиг. лоаьлаш яраш а.

Цу дайнахьа С. Орджоникидзе цIерагIа стадионе «Терек» тIаийнар. Свердловскера «Уралмаш». Цул хьаьхьаьгIа. дьаьхьаьрга лиге шоайла шоозза мара. лаьаьаьнар уж командаш. СоадгIа Свердловскера хиннаьш вIашIехьстатер хьаьхьехьане совле ца йоаьккхаш чакхдаьлар (2:2), хIаьта Грозне лоаьлаш «Терек» телар счет 3:1 я йоаьлаш.

...Командаш капитанашца чемпионата байраьх хьаьлаьйнчул тIехьагIа дIаьолаьделар, футбол-ешрашца шийла санна сатIийса, лоаьлар. Цьхьаьбаьла дIаьроаьлуьше а ваьй массие а дор даьхьчоь хIамаш хьаьлаьнар яьнна ца аьнна ялаьн. Юкъьаьрга 3 деза шо массара доаьдеш санна кадай дIаьолаьлаьнар «Терекоь» лоаьлар. Клы хайра «Терек» ваьна а тIаьхьийта а футболист вене а, тайп-тайпара бальанех командера лиеш тренераша эргаьрхьаьрах даьле е кхыча бальанех даьле (такан цунах хоадам боллаш хIама аьа хьаьл да) гуш дар цхьа хьаьлаьнна. Цу гIулакхо цхььана хIамаш лаьга да доХийта йиш яц. блока тIема ваьенал хIаьрадаьхьхьара. НАТО-е директораш телаьеш ъаьам. цхьатарга-хIаьлаьдергIаьла керда нейтрон-ера гIоьрга хьаьлара иьнкъ боастаьчел хана.

Обозревательна хетачоа формуьла бIаьта юкъе лаьдаьне даьхьа лаьмаьа нейтральнаьш малхбузьеьхьара цхьаьолаьчеьн менкий ваьлаьлаьна. БIаьчча хьаьйнаьна, ишшта белгалъаьмкъаьш из-могоаьлаьчел делегацина кер-тер лаьтъаьчА М. Пешина а, дIаьхьа уйлаьна, бакъьхьарна гIулакхаьна. чакхъьлаьр белгрА-ска форум. Итогоьн документ лоаьлаьдаьле а, Европера кхаьрамаьлеьн цхьаьна гIулакхаьн ледаьдаьр дешаьгIа йолча Сойлашне дIаьлаьнь процесс дIаьхо хьаьлта ТIаьнцу ко.

Советски делегацина юкъера раьхьа хинна белгалдоаькка, Белграде вIашагIкхийттаьча мIтте ТIехьхьара акт пуина ревизи — мел гIертарех лорашн кIаьдхарьхьаька хилар. Белграде вIашагIкхийттачара арахьлар из мелтенна а ца йоаьлаш «IоаьтIаьнна, европейски политически кIийлех оьлаш чоагIа» тIа хоттадеина йолаш. Белграде юкъаьгIа дахьар Хельсинке дIайолаьнь процесс паччахьаьхенний чурча гIулакхаьнта юкъеГIертара кхеранма кIоаьга чу кхосса гIертаьш ледаьдаьрга. Цу цхьаьн ханна цига цIаьвкъа, бакъдар Хельсинке барт вIашIехьбаьлнача дешашта тенламе хилар, дIаьо а вхокхам кIаьдберен цхьана гIулакхаьн ледаьдаьр, кхеранма «IоаьгIаьра, герзаш хьаьдаьр доаьзув оттаьдаьра наькъаьгIа аьа кийча хилар.

Спартак БЕГЛОВ, АПН политически обозреватель.

Испане. ергIагена районашкарца 20 зоар сеггIа сагIа даьхьа лаьдар хьаьбе болх боаьшш кIадара дуьхьала Мадридие ньга демонстрацие. Цига даьжа лоаьлаьш гIиннарашца тIоаьгIа хаРпаьхьа лаьрхIар правительства экономически политика, IаьдалаькарА хьаьдийхар наьх хьаьдаьна хьаьбе болх хилийтара мел эпар кепеш, хIаьта ишшта хьаьбе болх боаьшна ньга йолча пособеш тIатохийтеш.

Официальни дашцца дьаьхьохачох Испане хьаьбе болх боаьца нах хIаьнз цьха миллион саГаргIа да.

СУРТ А. ТIА: Мадрида улIашкарча демонстрацие даьхьа лоаьлаьрш.

ЮПИ—ТАСС телесурт.

ВАЙ ВАХАРА ХЬИСАП

НАНЕИ ЦУН ДЕЗАЛИ

Грозненски музыкальн училища классашца массеза а санна музыка лаьнтеш яр. ЭгIара дьаьхьа ухаза нийсеьча ваьнгIа дерриг а музыка дуне ну классашца гуздеЛча санна. Екъш и Бахъ, Чайковске, Шостаковича, Моцарта, Шопена музыка...

Вай дегашта йоккха гIоьлеш яьзн телаш йолча цу ашарех цаI «польски Моцартах — Фредерика Шопена вальс дешархоштта лоьхьан яр Мадина а классе со дIаГчувьаьчча.

Мозарта хаттаьчу тIехьагIа, бекг ма биллаьлаьца, со ХIаьз чакхйоаьл вайна, аьина, юха а фортепьяно хьаьхьаьца лаьтта гIаьнда тIа йолаьйз из. Классерча дешархой еррига уйла, терзам цунгахьа бар. Цу хана дийлна лоттаьча корагIа «Iаьрийлаьш» тайжа доагIа «Шолжа» берда янстонна гIоьлла дIаьухар Шопена вальсе тхаьгIен. ХIаьта цу вальсеГа лаьрагIаьна вагIаьн са хIилла а ганна юха тIехьашкаьхьа уьхар.

1961 берга яьзар сона Мадина эгIара хьаьла. Уьх училище цхьаьмIIна курсе дешаьн из ну цIер.

— Ер училище а йоаьккхарьга, вIашIтеХоьдае дIаьо деиа а хьожарьга со, — йоаьхар по ну хана.

Цо ший доьн хьоачашдаьл. Уьх училище деша а йоаьлена 1965 шера горгоа Орджоникидзе эсрь искусствей училище янстеьнаьш. Мадинас. Цул тIехьагIа из балха йоаьда Назранерча музыкальн школе. Цунга маселлх шерга болх баьчуьа тIехьагIа цо йоаьхо сона Ленинграде. Цхьаьбаьхьа, цунах а ХIоачамбаь Iаш, 1973 шера из деиа йоаьда П. И. Чайковске ц1ерагIа «Московски» паччахьаьхен консерваторе. Цига из дIаьш шоллагIчА курсе. Цига дийшача шерашца хьаьа, а IоьрагIа доьзе цунна музыка дуне, сообоаьл цунгара безам.

ХIаьта дIаьдахоча 1977 шера из консерватори толаме йийсте а яьккха Грозне балха йоаьда Мадина. Боьхьаьна безамца тIаьн из 16 ну хьаьлха из деиаьн хиннача училища коллективно. ХIаьта хьаьна хов, шерашца дIаьхьаьна ну гIаьгIаьй йоIо язъаьь ашараш училище деиаьш баршца та хьехьаьш хилла а тарлу. Из хургдар да. Бакъда, цхьаьхьа-ца ла боьхьаьна: ер бакъдолаьш ну ашарех цхьаьрийн хьаьхара мукъаьмаш хьаьхоллаьш я Мадина хIаьа.

Цу тIехьагIа лаьрхIар да Мадина хьаьлхийна деиаьш боьзаьа а.

...Дуькхача хьаьмех боьча вийкий массеьх йIаь «Iа» лаьхий йоькхоь поселок я Кьийбаседа-ХIирий АССР Пригородни районера Майское. Цхьаьбаьхьа, царех цхьаьккха сат хургвен Яндиева Байбота Хамсат ца йоьзаш. Царех моллагIчунга: е хIиречунга, е эрсечунга, е гIаьгIачунга лаьхаьттаьча «Сатсен уллина йоьдулучь ка шоаьа на из-м», аьле сиха жоп лора.

— Ши вахар бIаргадайнад сона, — кьамьаг дIаьолодиер Хамсата. — ДагадоьгIа сона, паччахьаьх хина цхьаьккха я боьхьо хиар хьалсаьта. Биъ пена юкъе дар цун дерриг я вахар. Геттара ший, бийе, хьала бахьар цу хана ваййоьхьа кхаьлаьн, кьаьстта а ноаьной. Шийй бе-рашта дийр-тIаьдувхар Iалашде IерташI хийла. Iаьн шийла деиоьна. Iоаьшшен доьхьаьнкеи IоьллА моьцала дуьхьала садегташ хала инкъ кхуьхьар цар моаьрона. Уьх хуьх пIаьвхьаьца е деиаьла дIаьбаьн ваьнгIа. Ер топпара кIийлеиаьш йолча IаьмагIча, шийлара цIагIа латтаьча ага хоьх хайша, из кьаьза бала IIера дIаьбаьнгI лехьаьш хийла бийсаьш ваьй из ешаьн цIаьхьаьца цар. Цу кьаьзача вахара кIаьхара боьла IIерташ, лаьрташ бальан паччахьа Iаьдала дуьхьала латаьн бийла шоай моьрошн кьонгашн шийла хий бIаьргех Iоухаьш дIаьбийхаьш дуккхача ноаьноьша.

— Оьлаьмгара деиз хувцаделарр наьха вахар Советски Iаьдал дадьнаьчул тIехьагIа, — йоаьх Хамсата. — Деиа, аььььта маIаьа сагаийса бохьо я ихаьеГа. Со итт бера наьна я. Хийла са-сайца уйла ю аз: «Мишта хурдар-хьоГ. са берий вахар Октябрь хоьбаьнна Вешта ваьнгIа. Мишта а ехетадеш да. ХIара деина радио чу IIоьлла хоа, телевизор чу IIоьлла БIаргагу сона канцтовар. Мехкашца кIаьнна-ца ваьнгIа. Мишта а ехетадеш. Цунна берий ваьнгIа. Цо ваьй мехкашцарга кIаьнаьха вахар, цар боьхьонаьш.

Iаьлаьмте IIоьлгIа йоаьхо. Цо вай мехка хьалсагга-наьна. Шолжа ваьнгIа. Цо ваьй мехкашцарга, IIаьлгIай меттеи литературен, ирсий мотти литературен (письменно а, устно а), СССР истори (устно).

«Эрсий меттеи литературан, IIаьлгIай меттеи литературан» специальностагIа: эрсий мотти литературен (письменно), IIаьлгIай мотти литературен (устно а), СССР истори (устно).

«Эрсий меттеи литературан, IIаьлгIай меттеи литературан» специальностагIа: эрсий мотти литературен (письменно), IIаьлгIай мотти литературен (письменно а устно а), СССР истори (устно).

«Историяь» яхача специальностагIа: СССР истори (устно), эрсий мотти литературен (письменно а устно а), дохьаьл дезьара мотт (устно).

«Математикаь» яхача специальностагIа: математика (письменно а устно а); физика (устно), эрсий мотти литературен (письменно).

«ГIеографийн» яхача специальностагIа: геоГарн (устно), математика (устно), эрсий мотти литературен (письменно), СССР истори (устно).

«Биологийн» яхача специальностагIа: биологи (устно), химиа (устно), математика (устно), эрсий мотти литературен (письменно).

«Бухгалтерийн учет» яхача специальностагIа: геоГарн (устно), эрсий мотти литературен (письменно), математика (письменно), СССР истори (устно).

Экзаменашца дIаГаьвнаьчча ло боьлх деиа моттигге 15 календарни дIа алаьнг а доаьнцн хIа тIа отпуск ну.

«Биологийн» яхача специальностагIа дIаГаьвнаьчча йоьзьеьр специальнаьш образованин болаш е вузе баьха хержачча специальностагIа болх бен болаш лат.

Заявленеш яьлъ университета реГстра цIерагIа (яьхьаьлаьча яьзьо). Заявленеиъ хIаьа деза уьх тайпара документашца:

Юьхьаьр дешаьр дешаьрех дола документ (подлинник);

Вузе деиа оттаьра сина характеристика-рекомендаци;

Медицинскеи справка (№ 286 йоьла форма);

Пеш фотографеш. (3 е 4 размер йолаш).

Кхаььгаьна книжка тIара хьаьнца предприяте е учреждение администрацие кулгаш яьлаь а печать оттаьн а йоьла выписки.

Советски Эскара мутIарашка гIулакх даь баьнна зявасе. Бакъдар цул сонгIа военкоматера справкаь е ца йоьлаь. Цул сонгIа йоьла Советски Эскара гIулакх деш хинна хилар бакъдеш йоьла военни билета выписка хьаьчча еш.

Деиа отта аьнар дехкарийа ва университете хьаьхьаьчча паспорт, военни билет е приписной лешал хьаьхьоьта.

ДIАЬЦАРА ПОРЯДОК:

Деиа оттаьн дIаГаьвнаьчча хин потокагIа ду.

Хьаьхьаьча потоке заявленеш дIаьо 20 апреле деиз 31, мае хьаьчаьца. Экзаменаш дIаьо: математикастагIа; «история», «географийн», «эрсий мотти литературен», «эрсий мотти литературен, ноьхий мотти литературен», «эрсий мотти литературен, IIаьлгIай мотти литературен», «бухгалтерийн учет»—1 июне деиз 20 июне хьаьчаьца.

Сочинеш дIаьо: математикастагIа, «история» — экзаменаш дIаьо: 11 июне деиз 25 июне хьаьчаьца.

IIоьлгIа йоьзьеьр заявленеш дIаьо 1 июле деиз 31 августаьга хьаьчаьца, еррига специальностагIа экзаменаш дIаьо: 1 сентябре деиз 10 сентябре хьаьчаьца.

Студенташца дIаьо 11 сентябре деиз 20 сентябре хьаьчаьца.

Документаш хьаьдахийта а на ютгар хатта а деза уьх аьрсеташ: 364007, г. Грозний, А. Шерийова улица, 32, приемни комиссии.

УНИВЕРСИТЕТА РЕКТОРАТ.

1978—1979 ДЕШАРА ШЕРА НОХЧ-IIАЬЛГIАЬ ПАЧЧАХЬАЛХХЕН УНИВЕРСИТЕТЕ ДЕША СТУДЕНТАШ ДIАЬЦ

производстве болх бенше заочни отделение уьх специальностеш: эрсий мотти литературен; эрсий мотти литературен, ноьхий мотти литературен; эрсий мотти литературен, IIаьлгIай мотти литературен; истори; математика; биологи; географийн.

(ДЕША ВАГIА ХА 6 ШУ)

«Бухгалтерийн учет» яхача специальностагIа: а) ирсий меттеи литературе бухгалтерийн учет; б) юрта боьаьмера бухгалтерийн учет.

(ДЕША ВАГIА ХА 5 ШУ)

Деиа дIаьоттаьн юкъера школа боьрамагIа дIаьлца еза уьх предметех экзаменаш:

«Эрсий меттеи литературан» специальностагIа — эрсий мотти литературен (письменно а устно а), СССР истори (устно), дохьаьл дезьара мотт (устно);

«Эрсий меттеи литературан, ноьхий меттеи литературан» специальностагIа: эрсий мотти литературен (письменно), ноьхий мотти литературен (письменно а, устно а), СССР истори (устно).

«Эрсий меттеи литературан, IIаьлгIай меттеи литературан» специальностагIа: эрсий мотти литературен (письменно), IIаьлгIай мотти литературен (письменно а устно а), СССР истори (устно).

«Историяь» яхача специальностагIа: СССР истори (устно), эрсий мотти литературен (письменно а устно а), дохьаьл дезьара мотт (устно).

«Математикаь» яхача специальностагIа: математика (письменно а устно а); физика (устно), эрсий мотти литературен (письменно).

«ГIеографийн» яхача специальностагIа: геоГарн (устно), математика (устно), эрсий мотти литературен (письменно), СССР истори (устно).

«Биологийн» яхача специальностагIа: биологи (устно), химиа (устно), математика (устно), эрсий мотти литературен (письменно).

«Бухгалтерийн учет» яхача специальностагIа: геоГарн (устно), эрсий мотти литературен (письменно), математика (письменно), СССР истори (устно).

Экзаменашца дIаГаьвнаьчча ло боьлх деиа моттигге 15 календарни дIа алаьнг а доаьнцн хIа тIа отпуск ну.

«Биологийн» яхача специальностагIа дIаГаьвнаьчча йоьзьеьр специальнаьш образованин болаш е вузе баьха хержачча специальностагIа болх бен болаш лат.

Заявленеш яьлъ университета реГстра цIерагIа (яьхьаьлаьча яьзьо). Заявленеиъ хIаьа деза уьх тайпара документашца:

Юьхьаьр дешаьр дешаьрех дола документ (подлинник);

Вузе деиа оттаьра сина характеристика-рекомендаци;

Медицинскеи справка (№ 286 йоьла форма);

Пеш фотографеш. (3 е 4 размер йолаш).

Кхаььгаьна книжка тIара хьаьнца предприяте е учреждение администрацие кулгаш яьлаь а печать оттаьн а йоьла выписки.

Советски Эскара мутIарашка гIулакх даь баьнна зявасе. Бакъдар цул сонгIа военкоматера справкаь е ца йоьлаь. Цул сонгIа йоьла Советски Эскара гIулакх деш хинна хилар бакъдеш йоьла военни билета выписка хьаьчча еш.

Деиа отта аьнар дехкарийа ва университете хьаьхьаьчча паспорт, военни билет е приписной лешал хьаьхьоьта.

ДIАЬЦАРА ПОРЯДОК:

Деиа оттаьн дIаГаьвнаьчча хин потокагIа ду.

Хьаьхьаьча потоке заявленеш дIаьо 20 апреле деиз 31, мае хьаьчаьца. Экзаменаш дIаьо: математикастагIа; «история», «географийн», «эрсий мотти литературен», «эрсий мотти литературен, ноьхий мотти литературен», «эрсий мотти литературен, IIаьлгIай мотти литературен», «бухгалтерийн учет»—1 июне деиз 20 июне хьаьчаьца.

Сочинеш дIаьо: математикастагIа, «история» — экзаменаш дIаьо: 11 июне деиз 25 июне хьаьчаьца.

IIоьлгIа йоьзьеьр заявленеш дIаьо 1 июле деиз 31 августаьга хьаьчаьца, еррига специальностагIа экзаменаш дIаьо: 1 сентябре деиз 10 сентябре хьаьчаьца.

Студенташца дIаьо 11 сентябре деиз 20 сентябре хьаьчаьца.

Документаш хьаьдахийта а на ютгар хатта а деза уьх аьрсеташ: 364007, г. Грозний, А. Шерийова улица, 32, приемни комиссии.

УНИВЕРСИТЕТА РЕКТОРАТ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11 апрель.

I ПРОГРАММА

8.00 — «Хьа». Информационни программа. 8.15 — Мультфильмаш. 8.55 — «Самуьхьан стратегия». 9.40 — «Шелковски ваьн». Н. И. Чайковске балет. СССР Паччахьаьхенан Верховни Совецкаьн театра спектакль. 11.40 — «Кинокъийбара каьгIе». Передача дIаьхьу «Ромашка». О. К. Чукмасова. 14.20 — «Дела ондон гIайре» яха телевизионни документальни фильм. 15.00 — «Москвийн болх тешам». 15.30 — «Литературе ваьгIа». 16.00 — «Хьаьдиг — Россе ненаьнг». Передача дIаьхьу СССР воьзовой Союза правлено секретарь А. Кешокина. Н. И. Чайковске цIерагIа концертни «Аьлера» передача. 17.00 — «ВЛКСМ XVIII» съезда наьхьдолаьнг». 18.00 — Кердалерин. 18.15 — «Саг, Лаьтта, Вселенни». Передача дIаьхьу «Советски Союз поезда Буранах, СССР летчика-космонавта В. М. Севастьянова. 19.00 — «Тайна Дона» яха художественни фильм. I-гIа серия. 21.00 — «Хьа». Информационни программа. 21.30 — «Кьаьрг менгалье нерве». Передача дIаьхьу поэта Р. Рождественске. 22.40 — Советски наьхьа «Вопросеш» (прямой эфиран) яха радиовопросеш (гIаьлгIай меттеиаьгIа). 17.00 — Наьхьа керда хьаьмаш (эрсий, ноьхий, гIаьлгIай меттеиаьгIа). 18.30 — «Сабрийнера ГрозненгIа (горсте гIоьлла). 19.30 — Ашарах.

Тахан республике гIоьллен Грозниеи хувцадуьл морхаш а йолаш, йоьчан а йоьлаш, малхбоалеьхьара секунде 3—7 метр тIоаГа мух а хьехкаш хилен бесара температура бийсаьш — 2+3, дийнахьа — +8+13 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанция.

РАДИО

19 апрель

6.30 — «Юртаьра Iуйре». Гергача стола гонахьа — хьаьжIаьн лелаьрна. 7.10 — Республикеьн фельетон. 7.22 — Ашарах. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашарах. 9.45 — «Коммунизман хьаьжа лаьтта» (ноьхий меттеиаьгIа). 9.15 — «Тха почтаьгIа» (IIаьлгIай меттеиаьгIа). 9.35 — «Хьаьвай заманах» яха радиоверсиеш (IIаьлгIай меттеиаьгIа). 17.00 — Наьхьа керда историческеи токаш — совет ваьнгIа. Беседа (IIаьлгIай меттеиаьгIа). 18.00 — Ашарах. Ешаьнгаьнна болх бар. «Балта минута» концерт. Гешаьнгаьна Нехч-IIаьлгIай уьрамлеьне II-гIа. «Гишкол» монтажни управленеи передача (ноьхий меттеиаьгIа). 17.00 — Ашарах. «Iуьне хьаьлхьаьчаьгIаьрна деиа ноьхьаьр» (IIаьлгIай меттеиаьгIа). 18.00 — «НагаьлгIа» (эрсий меттеиаьгIа). 17.00 — Наьхьа керда хьаьмаш (эрсий, ноьхий, IIаьлгIай меттеиаьгIа). 18.30 — «Сабрийнера ГрозненгIа (горсте гIоьлла). 19.30 — Ашарах.

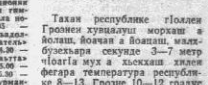

Тахан республике гIоьллен Грозниеи хувцадуьл морхаш а йолаш, йоьчан а йоьлаш, малхбоалеьхьара секунде 3—7 метр тIоаГа мух а хьехкаш хилен бесара температура бийсаьш — 2+3, дийнахьа — +8+13 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанция.

«ШАШКАШ»

Грозне шахматни клубе дIаьолаьнна 1978-на шерера дуьнен чалхьашта юкъерчеи эрсийн шашкаьх РСФСР кубок яьккхара яьхьай ах-финал. ЦIера дIаьхьа лоаьлаш я «Кировецаш» — целине, Гаьнарча Кьийласеде, лоаьмаи районашца, Заволжьи ареашца, Украине, Прибалтийски республикашца. Цу машиний керттера дар да — кьаьхьаГа овсарле лаьха йоьлаш, тешаме, университеьлаьн уж хилар.

Дуькха ха йоьлаш серийни ораьеца йолаьнь К-701 яха 300 гонра иез болх трактор дуьнен хьаьхьаьгIа юкъерча ваьнгIа. Оьнгара деиз хувцаделарр наьха вахар Советски Iаьдал дадьнаьчул тIехьагIа, — йоьах Хамсата. — Деиа, аььььта маIаьа сагаийса бохьо я ихаьеГа. Со итт бера наьна я. Хийла са-сайца уйла ю аз: «Мишта хурдар-хьоГ. са берий вахар Октябрь хоьбаьнна Вешта ваьнгIа. Мишта а ехетадеш да. ХIара деина радио чу IIоьлла хоа, телевизор чу IIоьлла БIаргагу сона канцтовар. Мехкашца-ца ваьнгIа. Мишта а ехетадеш. Цунна берий ваьнгIа. Цо ваьй мехкашцарга кIаьнаьха вахар, цар боьхьонаьш.

Iаьлаьмте IIоьлгIа йоьхо. Цо вай мехка хьалсагга-наьна. Шолжа ваьнгIа. Цо ваьй мехкашцарга, IIаьлгIай меттеи литературен, ирсий мотти литературен (письменно), ноьхий мотти литературен (письменно а, устно а), СССР истори (устно).

«Эрсий меттеи литературан, IIаьлгIай меттеи литературан» специальностагIа: эрсий мотти литературен (письменно), IIаьлгIай мотти литературен (письменно а устно а), СССР истори (устно).

«Историяь» яхача специальностагIа: СССР истори (устно), эрсий мотти литературен (письменно а устно а), дохьаьл дезьара мотт (устно).

«Математикаь» яхача специальностагIа: математика (письменно а устно а); физика (устно), эрсий мотти литературен (письменно).

«ГIеографийн» яхача специальностагIа: геоГарн (устно), математика (устно), эрсий мотти литературен (письменно), СССР истори (устно).

«Биологийн» яхача специальностагIа: биологи (устно), химиа (устно), математика (устно), эрсий мотти литературен (письменно).

«Бухгалтерийн учет» яхача специальностагIа: геоГарн (устно), эрсий мотти литературен (письменно), математика (письменно), СССР истори (устно).

Экзаменашца дIаГаьвнаьчча ло боьлх деиа моттигге 15 календарни дIа алаьнг а доаьнцн хIа тIа отпуск ну.

«Биологийн» яхача специальностагIа дIаГаьвнаьчча йоьзьеьр специальнаьш образованин болаш е вузе баьха хержачча специальностагIа болх бен болаш лат.

Заявленеш яьлъ университета реГстра цIерагIа (яьхьаьлаьча яьзьо). Заявленеиъ хIаьа деза уьх тайпара документашца:

Юьхьаьр дешаьр дешаьрех дола документ (подлинник);

Вузе деиа оттаьра сина характеристика-рекомендаци;

Медицинскеи справка (№ 286 йоьла форма);

Пеш фотографеш. (3 е 4 размер йолаш).

Кхаььгаьна книжка тIара хьаьнца предприяте е учреждение администрацие кулгаш яьлаь а печать оттаьн а йоьла выписки.

Советски Эскара мутIарашка гIулакх даь баьнна зявасе. Бакъдар цул сонгIа военкоматера справкаь е ца йоьлаь. Цул сонгIа йоьла Советски Эскара гIулакх деш хинна хилар бакъдеш йоьла военни билета выписка хьаьчча еш.

Деиа отта аьнар дехкарийа ва университете хьаьхьаьчча паспорт, военни билет е приписной лешал хьаьхьоьта.

ДIАЬЦАРА ПОРЯДОК:

Деиа оттаьн дIаГаьвнаьчча хин потокагIа ду.

Хьаьхьаьча потоке заявленеш дIаьо 20 апреле деиз 31, мае хьаьчаьца. Экзаменаш дIаьо: математикастагIа; «история», «географийн», «эрсий мотти литературен», «эрсий мотти литературен, ноьхий мотти литературен», «эрсий мотти литературен, IIаьлгIай мотти литературен», «бухгалтерийн учет»—1 июне деиз 20 июне хьаьчаьца.

Сочинеш дIаьо: математикастагIа, «история» — экзаменаш дIаьо: 11 июне деиз 25 июне хьаьчаьца.

IIоьлгIа йоьзьеьр заявленеш дIаьо 1 июле деиз 31 августаьга хьаьчаьца, еррига специальностагIа экзаменаш дIаьо: 1 сентябре деиз 10 сентябре хьаьчаьца.

Студенташца дIаьо 11 сентябре деиз 20 сентябре хьаьчаьца.

Документаш хьаьдахийта а на ютгар хатта а деза уьх аьрсеташ: 364007, г. Грозний, А. Шерийова улица, 32, приемни комиссии.

УНИВЕРСИТЕТА РЕКТОРАТ.

«КИРОВЦАШ» АРАХЕЦАШ Я

«Кировский завод» яхача Ленинградски объединене таХан яраехд дуькха иез болх трактораш. (Вай мехка масех иIIинатика болх бен я «Кировецаш» — целине, Гаьнарча Кьийласеде, лоаьмаи районашца, Заволжьи ареашца, Украине, Прибалтийски республикашца. Цу машиний керттера дар да — кьаьхьаГа овсарле лаьха йоьлаш, тешаме, университеьлаьн уж хилар.

Дуькха ха йоьлаш серийни ораьеца йолаьнь К-701 яха 300 гонра иез болх трактор дуьнен хьаьхьаьгIа юкъерча ваьнгIа. Оьнгара деиз хувцаделарр наьха вахар Советски Iаьдал дадьнаьчул тIехьагIа, — йоьах Хамсата. — Деиа, аььььта маIаьа сагаийса бохьо я ихаьеГа. Со итт бера наьна я. Хийла са-сайца уйла ю аз: «Мишта хурдар-хьоГ. са берий вахар Октябрь хоьбаьнна Вешта ваьнгIа. Мишта а ехетадеш да. ХIара деина радио чу IIоьлла хоа, телевизор чу IIоьлла БIаргагу сона канцтовар. Мехкашца-ца ваьнгIа. Мишта а ехетадеш. Цунна берий ваьнгIа. Цо ваьй мехкашцарга кIаьнаьха вахар, цар боьхьонаьш.

Iаьлаьмте IIоьлгIа йоьхо. Цо вай мехка хьалсагга-наьна. Шолжа ваьнгIа. Цо ваьй мехкашцарга, IIаьлгIай меттеи литературен, ирсий мотти литературен (письменно), ноьхий мотти литературен (письменно а, устно а), СССР истори (устно).

«Эрсий меттеи литературан, IIаьлгIай меттеи литературан» специальностагIа: эрсий мотти литературен (письменно), IIаьлгIай мотти литературен (письменно а устно а), СССР истори (устно).

«Историяь» яхача специальностагIа: СССР истори (устно), эрсий мотти литературен (письменно а устно а), дохьаьл дезьара мотт (устно).

«Математикаь» яхача специальностагIа: математика (письменно а устно а); физика (устно), эрсий мотти литературен (письменно).

«ГIеографийн» яхача специальностагIа: геоГарн (устно), математика (устно), эрсий мотти литературен (письменно), СССР истори (устно).

«Биологийн» яхача специальностагIа: биологи (устно), химиа (устно), математика (устно), эрсий мотти литературен (письменно).

«Бухгалтерийн учет» яхача специальностагIа: геоГарн (устно), эрсий мотти литературен (письменно), математика (письменно), СССР истори (устно).

Экзаменашца дIаГаьвнаьчча ло боьлх деиа моттигге 15 календарни дIа алаьнг а доаьнцн хIа тIа отпуск ну.

«Биологийн» яхача специальностагIа дIаГаьвнаьчча йоьзьеьр специальнаьш образованин болаш е вузе баьха хержачча специальностагIа болх бен болаш лат.

Заявленеш яьлъ университета реГстра цIерагIа (яьхьаьлаьча яьзьо). Заявленеиъ хIаьа деза уьх тайпара документашца:

Юьхьаьр дешаьр дешаьрех дола документ (подлинник);

Вузе деиа оттаьра сина характеристика-рекомендаци;

Медицинскеи справка (№ 286 йоьла форма);

Пеш фотографеш. (3 е 4 размер йолаш).

Кхаььгаьна книжка тIара хьаьнца предприяте е учреждение администрацие кулгаш яьлаь а печать оттаьн а йоьла